VALTIOVARAINMINISTERIÖ

4.9.2018

Eduskunnan verojaostolle

Asiantuntijakuuleminen 5.9.2018 (E 61/2018 vp)

Valtioneuvoston selvitys: EU:n rahoituskehyskausi 2021-2027; Komission ehdotus Tulli-ohjelmaksi

Euroopan komissio antoi 8 päivänä kesäkuuta 2018 ehdotuksen (COM(2018) 442 final) Euroopan parlamentti ja neuvoston asetukseksi tulliyhteistyötä koskevan Tulli-ohjelman perustamiseksi.

Euroopan unioni on tulliliitto. Tulliliiton toiminnan mahdollistamiseksi unionin monivuotiseen talousarvioon on perinteisesti sisältynyt tulliliiton hallinnointia ja tarvittavaa tulliviranomaisyhteistyötä rahoittava ohjelma. Kulloinenkin Tulli-ohjelma on ollut tarpeellinen ja hyödyllinen tulliliiton toiminnan turvaamiseksi, yhdenmukaistamiseksi ja tehostamiseksi edelleen.

Nyt ehdotettu, tulevan rahoituskehyskauden 2021-2027 kattava Tulli-ohjelma, olisi johdonmukaista jatkoa nykyisen rahoituskehyskauden 2014-2020 kattavalle Tulli 2020 –ohjelmalle.

Ehdotetun Tulli-ohjelman tavoitteena on edelleen tukea, yhdenmukaistaa ja kehittää tulliliiton toimintaa sekä mahdollistaa, että tulliviranomaiset voivat suorittaa niille unionilainsäädännön asettamat tehtävät mahdollisimman tehokkaasti ja yhdenmukaisesti. Tulli-ohjelma olisi myös nykyisen ohjelman tapaan määrätyin edellytyksin avoin tietyille kolmansille maille niiden unioniin liittymis- ja assosiaatioprosessin tukemiseksi.

Tulli-ohjelmasta rahoitettavia toimia olisivat edelleen muun muassa:

- komission ja jäsenvaltioiden tulliasiantuntijoiden väliset kokoukset ja seminaarit tullilainsäädännön ja –politiikan valmistelemiseksi ja tulliyhteistyön kehittämiseksi;
- tullivirkamiesten koulutus eri muodoissaan tullitoiminnan tehostamiseksi ja yhdenmukaistamiseksi sekä
- erityisesti unionin tullikoodeksin edellyttämän sähköisen tullitoimintaympäristön kehittämistyö, jotta tarvittavat unionin laajuiset tietojärjestelmät saataisiin kokonaisuudessaan valmiiksi ja käyttöön tullilainsäädännössä edellytetyssä aikataulussa. Suurin osa rahoitusohjelmasta kohdennettaisiin edelleen näiden tietoteknisten valmiuksien kehittämiseen.

Ehdotus uudeksi Tulli-ohjelmaksi sisältää myös joitakin uusia elementtejä nykyiseen Tulli2020-ohjelmaan verrattuna, joilla tulliliiton toimintaa ja tulliviranomaisten välistä yhteistyötä kehitettäisiin edelleen.

- Ensinnäkin komissio ehdottaa, että nykyään erillinen *tullitietojärjestelmien monivuotinen strategiasuunnitelma* sisällytettäisiin Tulli-ohjelmaan tietojärjestelmien kehitystyön strategisen ja rahoitussuunnittelun johdonmukaisuuden varmistamiseksi.
- Toiseksi komissio ehdottaa Tulli-ohjelman käyttöalan lievää laajentamista siten, että ohjelmasta voitaisiin rahoittaa *tullivalvontavälineistön laitetarpeiden kartoittamista ja uusien laitteiden käyttökoulusta*. Tulli-ohjelma ei edelleenkään mahdollistaisi tullivalvontavälineistön ostamisen tai ylläpitämisen rahoittamista, mutta se tukisi komission ehdottaman uuden tullitarkastuslaitteiden rahoitusvälineen käyttämistä. Komissio on nimittäin ehdottanut tullivalvontavälineistön rahoittamisen mahdollistavan erillisen rahoitusohjelman (ns. Tullitarkastuslaitteiden väline), josta rahoitettaisiin varsinaiset tullivalvontalaitehankinnat ja laitepäivitykset, perustamista ja lisäämistä yhdennetyn rajaturvallisuusrahaston osaksi.

- Kolmanneksi Tulli-ohjelman *yleistä tehokkuutta* parannettaisiin mahdollistamalla entistä strategisempi ja hallinnollisesti kevyempi lähestymistapa, kun yksivuotisista työohjelmista siirryttäisiin *monivuotisiin työohjelmiin*. Tulli-ohjelman tuloksellisuuden arviointia kehitettäisiin laatimalla erityiset tulosseurannan *indikaattorit*. Lisäksi ohjelmalla selkiytettäisiin *Euroopan petostorjuntaviraston ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen tarkastusvaltuuksia* ohjelmaan osallistuvien kolmansien maiden suhteen.

Komissio esittää Tulli-ohjelmalle 950 miljoonan euron (843 me vuoden 2018 hinnoin) kokonaisrahoitusta rahoituskaudella 2021 – 2027. Ohjelman lopullinen rahoitus ja Suomen maksuosuus täsmentyvät rahoituskehyksen 2021-2027 kokonaisratkaisussa.

Valtiovarainministeriö yhtyy hallituksen kantaan ja pitää ehdotettua Tullitoiminta-ohjelmaa tärkeänä ja kannatettavana. Se mahdollistaisi paitsi nykyisellä ohjelmalla aloitettujen hankkeiden jatkamisen myös tulliliiton toiminnan yhdenmukaistamisen ja kehittämisen edelleen.

Keskustelu komission ehdotuksen sisällöstä, lukuun ottamatta rahoituksen mitoitusta, aloitetaan neuvoston tulliliittotyöryhmässä kuluvan syyskuun alkupuolella. Keskustelun edistyessä kantaa tarkennetaan tarpeen mukaan.

Rahoituksen mitoitusta koskevat neuvottelut käydään kuitenkin rahoituskehyksiä kokonaisuutena tarkastelevassa neuvoston budjettityöryhmässä ja rahoitukseen otetaan erikseen kantaa osana rahoituskehysneuvotteluiden kokonaisuutta.

Lainsäädäntöneuvos Jukka M. Kekkonen